

Wie geschoren wordt moet stilzitten? Soms niet!

Minister van Defensie Bijleveld stelde onlangs: ‘Militairen willen steun voelen van de maatschappij. Als er wordt getwijfeld aan hun intentie, dan raakt hen dat’.¹ Een terechte uitspraak, die impliceert dat militairen mogen verwachten dat een onterecht of onvoldoende genuanceerd beeld van hen in de media proactief wordt gecorrigeerd of, liever nog, wordt voorkomen. De praktijk is vaak anders.

Defensie is de laatste tijd regelmatig in het nieuws en niet altijd even positief. Twee zaken sprongen in het oog: de documentaire *Verraad van Chora*, waarin nabestaanden van burgerslachtoffers de Task Force Uruzgan van blind geweld beschuldigen; en het rapport *Uit het vizier* van de Algemene Rekenkamer, waarin staat dat de opgelegde bezuinigingen in de periode 2011-2018 niet gehaald zijn.

Tegenover de ruime aandacht in de media stond de oorverdovende stilte vanuit het ministerie. Luitenant-generaal b.d. Hans van Griensven gaf weliswaar een interview over de besluitvorming tijdens de slag bij Chora.² Dat was echter vanuit zijn perspectief als de toenmalig verantwoordelijk commandant en niet als vertegenwoordiger van Defensie. Daarnaast nuanceerde drs. Ellen Bien, Hoofddirecteur Financiën en Control, de conclusies van het Rekenkamerrapport in de *Defensiekrant*,³ maar dat is in eerste instantie een blad voor de eigen achterban.

Het beeld dat blijft hangen is dat de twee operaties slecht zijn afgelopen.⁴ Dat is jammer, want de publicaties van Van Griensven en Bien (juist of te gekleurd) geven in ieder geval aan dat de situatie in beide gevallen veel genuanceerder is. Van enige nuancering vanuit Defensie zelf is in de media echter niets terug te vinden. En dat is wel nodig. De twee zeer verschillende operaties hebben gemeen dat in complexe situaties en onder grote druk niet alles goed gaat. Maar dat betekent niet dat de intentie van de militairen, op het moment dat een besluit te nemen is, niet oprecht is.

Nuanceren is niet de operaties verhullen achter een sluier van deskundigheid van het militaire metier. We pleiten juist voor transparantie en een veel pro-actievere informatievoorziening, zeker ook in het licht van het streven naar de NAVO-twee procentnorm waar de recent aangetreden Commandant der Strijdkrachten nog voor pleitte. In de verkiezingsprogramma's had vrijwel geen enkele partij de 2 procent opgeschreven. Het herstel van de coronapandemie zal de komende jaren tot fikse aanslagen op de overheidskas leiden, waarbij Defensie het om het beschikbare geld zal moeten opnemen tegen bedrijfsleven, onderwijs en zorg.

Defensie moet daarom niet stilzitten, maar actief aan de slag en laten zien waar zij voor staat. Hoe kunnen de bevolking en de politiek er anders achterkomen of de intenties oprecht zijn? ■

1 Ank Bijleveld-Schouten, 'De samenleving moet zien dat militairen voor hen aan het werk zijn', in: *Militaire Spectator* 190 (2021) (4) 222-227.

2 Raymond Boere, 'Nederlandse commandant over Chora: 'Ik heb besluiten genomen die veel mensenlevens hebben gekost', in: *Algemeen Dagblad*, 27 maart 2021.

3 Jessica Bode, 'Bezuinigingen wél gehaald', in: *Defensiekrant* 14 (16 april 2021).

4 Zie ook: Gerry van der List, 'Twijfelachtige investeringen in Defensie', in: *Elsevier Weekblad* 19 (21 april 2021).